

Ulkomaankaupan yksikköarvo- ja volyymi-indeksit; tuoteseloste

Ulkomaankaupan hinnoissa ja määrissä tapahtuvien muutosten seuraamiseksi lasketaan yksikköarvo- ja volyymi-indeksejä. Hinta- ja määräkehitystä kuvaavat indeksit ovat tärkeä väline sekä julkisen että yksityisen sektorin päätöksentekijöille, suunnittelijoille ja tutkijoille niin kansallisella tasolla kuin EU:n ja useiden kansainvälisten järjestöjen toiminnassa.

Käytetyt käsitteet, määritelmät ja luokitukset

Ulkomaankauppaindeksien laskentakaavoina käytetään yksikköarvoindeksien laskennassa Laspeyres'in kaavaa ja volyymi-indeksien laskennassa Paasche'n kaavaa. Indeksit lasketaan ketjuindekseinä, jolloin vertailuvuotena on aina laskentavuotta edeltävä vuosi.

Yksikköarvoindeksit lasketaan käytännössä seuraavasta kaavasta:

$$P(L) = \frac{\sum w(0) (p(n)/p(0))}{\sum w(0)}, \text{ jossa } p = \text{nimikkeen yksikköarvo ja } w = \text{nimikkeen paino}$$

Volyymi-indeksit lasketaan yksikköarvoindeksien avulla. Kuukausittaiset volyymi-indeksit lasketaan siten, että kuukauden arvoluku deflatoidaan vastaavalla yksikköarvoindeksillä ja saatua arvoa verrataan edellisen vuoden keskimääräiseen kuukausiarvoon. Kumulatiiviset volyymi-indeksit lasketaan vastaavalla tavalla kumulatiivisten arvolukujen avulla käyttämällä deflaattoreina kumulatiivisia yksikköarvoindeksejä.

Vaihtosuhteen pisteluku lasketaan kaavasta: (viennin yksikköarvoindeksi / tuonnin yksikköarvoindeksi) x 100

Sekä kuukausittaisten että kumulatiivisten yksikköarvo- ja volyymi-indeksien ketjuttaminen tapahtuu kertomalla ketjuttamattomat indeksit vastaavalla edellisen vuoden ketjutetulla vuosi-indeksillä.

Indeksinimikkeinä käytetään yhdistetyn nimikkeistön (CN) alanimikkeitä. Kuukausittaisia ja kumulatiivisia yksikköarvoindeksejä laskettaessa käytetään hintatietoina indeksinimikkeiden tilastoarvoa CN-nimikkeistön ilmoittamaa paljousyksikköä kohti. Sekä kuukausittaisissa että kumulatiivisissa yksikköarvoindekseissä käytetään vertailuvuoden hintatietoina koko (edellisen) vuoden hintatietoja. Indeksinimikkeiden painot saadaan indeksinimikkeiden vertailuvuoden arvo-osuuksista. Painot korotetaan tavaraluokittain siten, että kuhunkin tavaraluokkaan kuuluvien indeksinimikkeiden painojen summa vastaa tavaraluokan arvo-osuutta vertailuvuonna.

Ulkomaankaupan yksikköarvo- ja volyymi-indeksit lasketaan ja julkaistaan toiminnan lajin mukaisen tuoteluokittelun (Classification of Products by Activities eli CPA) sekä tavaroiden pääasiallisen käyttötarkoituksen mukaan (Main Industrial Groupings eli MIG).

Tilaston luotettavuus ja valmistumisaika

Sekä kuukausittainen että kumulatiivinen indeksiaineisto tarkastetaan ulkomaankaupan kuukausiaineiston valmistumisen jälkeen. Käytetyt tiedot ovat kuitenkin ennakkollisia ja voivat lopullisessa tarkastuksessa muuttua. Laskentakuukautta aikaisempiin kuukausiin tehdyt aineistokorjaukset on otettu huomioon kumulatiivisessa kuukausi-indeksissä.

Ulkomaankaupan yksikköarvo- ja volyymi-indeksit julkaistaan viiden viikon kuluessa ulkomaankaupan kuukausitilastojen ilmestymisen jälkeen.